

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра _Фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
завідувач кафедри
Баранова В.Г.
“ ___ ” _____ 20__ р.

ВИПУСКНА РОБОТА

**на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 6.030508 «Фінанси і кредит»**

за темою:

**КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА ОЦІНКА
КРЕДИТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ФОРМ С»)**

Виконавець

студентка фінансово-економічного
факультету

Осипова Валентина Петрівна

Науковий керівник

к.е.н., доцент кафедри фінансового
менеджменту та фондового ринку

Лапіна Ірина Сергіївна

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ОЦІНКИ КРЕДИТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	6
1.1. Економічна сутність та значення кредитоспроможності підприємства.....	6
1.2. Методичні підходи до оцінки кредитоспроможності підприємства	16
1.3. Поняття та принципи кредитного забезпечення.....	24
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ТА ОЦІНКА КРЕДИТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТОВ «ФОРМ С»	32
2.1. Аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «Форм С».....	32
2.2. Аналіз кредитоспроможності ТОВ «Форм С».....	37
2.3. Оцінка кредитного забезпечення ТОВ «Форм С»	43
РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ КРЕДИТО- СПРОМОЖНОСТІ ТА КРЕДИТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТОВ «ФОРМ С»..	48
3.1. Шляхи підвищення кредитоспроможності підприємства	48
3.2. Оптимізація механізму кредитування підприємства.....	55
ВИСНОВКИ	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	69
ДОДАТКИ	75

ВСТУП

Актуальність дослідження. Однією з основних причин, які ускладнюють процеси розвитку підприємництва в Україні, знижують ефективність функціонування підприємницького сектора економіки, є високий рівень заборгованості між суб'єктами господарювання, між ними та державою, населенням. Значна кількість збиткових підприємств суттєво обмежує можливість використання основних фінансово-грошових інструментів ринкової економіки, зокрема кредитних відносин.

Низька платоспроможність вітчизняних підприємницьких структур підвищує кредитні ризики, спонукає банківські установи приймати обережні рішення, обмежувати кредитні стосунки. Саме така ситуація сформувалася в Україні, де переважають на теперішній час короткострокові кредити. Це ускладнює роботу банківських установ і не дає можливості позичальникам-підприємцям вирішувати важливі проблеми перспективного характеру.

Зарубіжний досвід показує, що кредит і кредитні відносини в ринковій економіці є не тільки її невід'ємною складовою, а й активним фактором (джерелом) її розвитку. Питанням формування кредитних відносин, вибору найбільш раціональних у дослідженнях західноєвропейських фахівців надається велика увага. Зокрема, питання формування кредитної політики в банківських установах знайшли відображення в працях відомих зарубіжних економістів Е. Дж. Долана, Р. Котлера, В. Лескіса, Ф. Мишкіна, Е. Ріда, П. Роуза, Дж. Сінклі, Ван-Хорна й інших.

В Україні дослідження кредитних відносин відбувається в умовах реструктуризації вітчизняної економічної системи, адаптації її до умов ринкової системи господарювання. Досить часто урядові рішення приймаються не відповідно до вимог ринкової економіки, а виходячи зі сьогоденних потреб держави, необхідності розв'язання важливих соціальних проблем, особливостей формування вітчизняної фінансової системи.

Теоретичні основи формування кредитних відносин між суб'єктами

господарювання досить чітко висвітлені в роботах І. Бланка, П. Беленького, А. Гальчинського, В. Геєця, В. Гребеник, М. Долішнього, А. Даниленка, В. Загорського, А. Єпіфанова, Б. Луціва, А. Мороза, В. Міщенко, М. Козоріз, Т. Смовженко, І. Тивончука, В. Федосова, С. Юрія, й інших.

Однак у практиці з боку суб'єктів ринкових відносин не рідко приймаються рішення, які не відповідають теоретичним канонам, а викликані особливостями розвитку вітчизняної економіки. Отже, можна констатувати, що в умовах перехідної економіки формується специфічна ситуація, яку слід досліджувати і враховувати при формуванні кредитних відносин.

У теперішній ситуації особлива увага повинна приділятися оцінці кредитоспроможності та кредитного забезпечення. При цьому позичальником у різних ситуаціях може виступати будь-який суб'єкт господарювання: держава, підприємство, банківська установа і будь-яка інша фінансова й нефінансова структура.

У сучасній економічній теорії пропонуються різні методи оцінювання кредитоспроможності позичальників, що зумовлює необхідність вибору найбільш раціональних з них. Більш того, на основі оцінки кредитоспроможності позичальника потрібно формувати стратегію кредитних відносин. У вітчизняній економіці такі питання потребують поглибленого дослідження й обґрунтувань щодо вибору найбільш раціональних форм взаємодії кредиторів і позичальників. Актуальність проблем, пов'язаних з оцінкою кредитоспроможності позичальників і формуванням механізмів управління кредитними відносинами, та недостатня розробленість і висвітленість їх в економічній літературі зумовили вибір теми роботи, мету, завдання і структуру досліджень.

Метою дипломної роботи є дослідження кредитоспроможності підприємства та методики оцінки кредитного забезпечення.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні **завдання**:

- 1) з'ясувати економічну сутність та значення кредитоспроможності

підприємства;

2) визначити методичні підходи до оцінки кредитоспроможності підприємства;

3) дослідити поняття та принципи кредитного забезпечення;

4) провести аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «Форм С»;

5) проаналізувати кредитоспроможність ТОВ «Форм С»;

6) оцінити кредитне забезпечення ТОВ «Форм С»;

7) визначити шляхи підвищення кредитоспроможності підприємства;

8) з'ясувати можливості оптимізації механізму кредитування підприємства.

Об'єктом дослідження є кредитні відносини між банком та підприємством.

Предметом дослідження є кредитоспроможність підприємства та оцінка кредитного забезпечення.

Методи дослідження. В процесі дослідження використано низку методів, обумовлених поставленою метою та завданнями дослідження. Серед них слід виокремити метод порівняння, який застосовано для з'ясування різних підходів щодо кредитоспроможності, а також порівняння різних показників діяльності підприємства. Методи аналізу та синтезу використано в процесі з'ясування фінансово-господарської характеристики підприємства, аналізу кредитоспроможності та кредитного забезпечення. Методи дедукції та індукції застосовано для визначення методичних підходів до оцінки кредитоспроможності підприємства, встановлення шляхів підвищення кредитоспроможності. Системний метод використано при дослідженні принципів кредитоспроможності. Метод бальної оцінки застосовано в процесі аналізу кредитоспроможності підприємства. Методи наукової абстракції та узагальнення використовувалися при формулюванні висновків дослідження.

Структура дослідження. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків.

ВИСНОВКИ

Отже, підводячи підсумок, можна зробити наступні висновки.

1. Кредитоспроможність підприємства є комплексним поняттям, що потребує виділення певних ознак, які розкривають її сутність. Такими ознаками є: спроможність позичальника розрахуватись за борговими зобов'язаннями, тобто його задовільний фінансовий стан; здатність виконати свої зобов'язання перед банком у повному обсязі та у визначений строк (тобто, виконання принципів терміновості, платності і забезпечення кредиту); наявність джерел повернення кредиту - грошові кошти, що генеруються підприємством. На підставі цих ознак під кредитоспроможністю слід розуміти спроможність позичальника розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями перед банком у повному обсязі та у визначений строк грошовими коштами, що генеруються підприємством.

2. Оцінки кредитоспроможності полягає в якісній характеристиці позичальника, що визначається банком до вирішення питання про можливість і умови кредитування, передбачати здатність і готовність клієнта повернути узяті ним у борг засоби відповідно до умов кредитного договору, а також оцінити обґрунтованість і доцільність кредитних вкладень і подальших відношень у сфері кредитування між банком і позичальником. Методи оцінки кредитоспроможності позичальників поділяються на дві групи: статистичні моделі оцінки, які базуються на методах бальної оцінки (рейтингові методики) і моделі прогнозування банкрутств (базуються на множинному дискримінантному аналізі); моделі комплексного аналізу (на основі “напівемпіричних” методологій, котрі базуються на експертних оцінках аналізу економічної доцільності надання кредиту: “правила шести С”, CAMPARI, PARTS, PARSER та ін.).

3. Кредитне забезпечення – це комплексна категорія, що відображає пошук, умови отримання повноту забезпечення кредитними ресурсами підприємств і ефективність їх використання, а також своєчасність і повноту

повернення цих кредитних ресурсів. Тобто кредитне забезпечення є процесом в частині пошуку кредитних ресурсів і їх використання, відносинами в частині отримання і повернення кредитних коштів, та обсягом фінансових ресурсів в частині повноти забезпечення ними діяльності підприємства. Кредитному забезпеченню підприємств притаманні усі принципи кредиту (тимчасового користування, своєчасного повернення, цільового та ефективного використання, диференційованого підходу, довіри та винагороди) і такі специфічні, як достатність, доступність, своєчасність.

4. ТОВ «Форм С» було створене в 2000р. Підприємство спеціалізується на реалізації канцелярських виробів. Підприємство має функціональну організаційну структуру. Вартість капіталу в 2016 р. зростала, а в 2017 р. скоротилася і була нижче від рівня 2016 р. При цьому спостерігається тенденція до зростання вартості власного капіталу та скорочення позикового капіталу. На підприємстві спостерігається тенденція до зростання середньорічної вартості основних засобів та скорочення оборотних засобів, у т.ч. й запасів. Обсяги доходів та витрат підприємства мають чітку тенденцію до зростання. При цьому валовий прибуток в останні три роки скорочується. Обсяг чистого прибутку в 2016 р. зростає, а в 2017 р. значно скоротився. Відповідно і рівень рентабельності продажу та господарської діяльності в 2017 р. значно скоротився і був менше 1%.

5. Проведене дослідження дозволяє зробити висновок про те, що ТОВ «Форм С» відноситься до позичальників класу Д, тобто до класу підприємств з незадовільним фінансовим станом. На цій підставі можна стверджувати про низький рівень кредитоспроможності ТОВ «Форм С».

6. За умов віднесення ТОВ «Форм С» до підприємств класу Д, тобто таких що мають низький рівень кредитоспроможності, не виникає необхідності в оцінці кредитного забезпечення. Однак проведені розрахунки засвідчують, що в якості застави на підприємстві можуть бути використані основні засоби та товари в обороті. Однак підприємство постійно нарощує обсяг короткострокових кредитів, що приводить до зниження ймовірності

отримання нових кредитних ресурсів.

7. Основними проблемами, які впливають на кредитоспроможність ТОВ «Форм С» є тенденція до скорочення мобільності активів; тенденція до скорочення валового прибутку; скорочення показників чистого прибутку та рентабельності в 2017 р.; не відповідність нормативам показників швидкої та абсолютної ліквідності; низький рівень фінансової стійкості; низька оборотність кредиторської заборгованості; відсутність належної застави для отримання кредиту. Для покращення ліквідності балансу підприємству необхідно наростити поточні фінансові інвестиції. ТОВ «Форм С» запропоновано постійно проводити аналіз їх фінансово-господарської діяльності, щоб комплексно використовувати всі внутрішні і зовнішні механізми фінансової стабілізації. Підприємству необхідно реалізувати зайве устаткування, залишки товарів; запровадити прогресивної технології і автоматизації продажу; вирішити проблему енергоспоживання; використовувати нові ефективні технології продажу; збільшити валовий прибуток за рахунок зменшення витрат (для цього необхідно знати суму витрат, що відносяться до кожного виду товару, для того щоб визначити гранично можливе зниження ціни з урахуванням витрат за конкретним їх видом; відмовитися від використання в комерційному обороті товарів, що не користуються достатнім попитом при даній ціні, якщо подальше зниження цін на ці товари неможливе через високі витрати по ньому; установлювати торговельну націнку диференційовано по кожному виду товарів не нижче витрат на їх реалізацію); зменшити суми постійних витрат на утримання управлінського персоналу, ремонт основних засобів і т. ін.; знизити рівень змінних витрат за рахунок скорочення чисельності виробничого персоналу і зростання продуктивності праці; застосувати методи прискореної амортизації обладнання. Підприємству доцільно скласти не спрощену, а звичайну форму Балансу та звіту про фінансові результати.

8. З метою удосконалення кредитного процесу та становлення якісно нових кредитних відносин комерційних банків із суб'єктами підприємницької

діяльності, з нашої точки зору, потрібно зосередити увагу на розробку та запровадження вищевказаних банківських документів. Разом з тим дану проблему слід вирішувати комплексно, адже практична реалізація кредитного процесу у взаємовідносинах комерційних банків із підприємствами в умовах трансформації ринкових відносин в Україні потребує вирішення ряду взаємообумовлених питань: від законодавчої регламентації захисту інтересів кредиторів, створення відповідної інфраструктури кредитного ринку – на макрорівні; до питань розмежування та розподілу функцій у кредитному процесі, оптимізації кредитної та процентної політики – на рівні власне конкретного банку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексєрова Ю.В. Кредитне забезпечення відтворення основних засобів сільськогосподарських підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук / Ю.В. Алексєрова. – Київ, 2008. – 17 с.
2. Алексїйчук В.М. Фінанси в період реформування агропромислового виробництва / В.М. Алексїйчук, М.Я. Дем'яненко, А.Г. Борщ. - К.: ІАЕ УААН, 2002. - 645 с.
3. Андрушко О.Б. Практико-методологічний підхід до ідентифікації кризового стану підприємства / О.Б. Андрушко, М.С. Капустяк // Регіональна економіка. - 2014. - № 4. - С. 66-72.
4. Баранський Р.С. Шляхи підвищення платоспроможності вітчизняних підприємств у сучасних умовах / Р.С. Баранський // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – Вип.9. – С. 237-240.
5. Білоконь Т.М. Санація підприємств: Організаційно- економічний механізм: [монографія] / Т.М. Білоконь, Л.М. Несен. – Вінниця: ВНТУ, 2015. – 152 с.
6. Бланк І.О. Словник-довідник фінансового менеджера / І.О. Бланк. - К.: «Ніка- Центр», 2008. – 480 с.
7. Бордюг В.В. Теоретичні основи оцінки кредитоспроможності позичальника банку / В.В. Бордюг // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. - 2008. - № 3. - С. 112-115.
8. Бунге Н.Х. Теория кредита / Н.Х. Бунге. - К., 1852. – 236 с.
9. Бурлан С. А. Кредитне забезпечення підприємств: сутність та принципи / С. А. Бурлан, О. Б. Філімонова // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія". Серія: Економіка. - 2010. - Т. 126, Вип. 113. - С. 76-81.
10. Бусел В.Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови / В.Т. Бусел. – К.: Перун, 2005. - 1728 с.
11. Бутинець Ф.Ф. Банківська справа: навч. посібник / Ф.Ф. Бутинець. – К.: Кондор, 2014. – 461 с.

12. Виговський В. Г. Визначення кредитоспроможності в економічній літературі: оцінка підходів / В. Г. Виговський // Вісник Житомирського державного технологічного університету. - 2013. - № 2. - С. 206-213.
13. Виговський В. Г. Методичні підходи до оцінки кредитоспроможності суб'єктів господарювання комерційними банками / В. Г. Виговський // Облік і фінанси. - 2012. - № 3. - С. 125-128.
14. Вовк В. Я. Кредитування і контроль: Навч. посібник / В. Я. Вовк, О. В. Хмеленко. - К.: Знання, 2008. - 463 с.
15. Вовчак О. Модернізація підходів до оцінки кредитоспроможності позичальників банків / О. Вовчак, Н. Меда // Вісник Національного банку України. - 2013. - № 12. - С. 11-15.
16. Галасюк В.В. SGMCA - спрощений метод оцінки кредитоспроможності компаній на основі міжнародних стандартів бухгалтерського обліку / В.В. Галасюк // Вісник НБУ. - 2006. - № 10 - С. 14-18.
17. Галасюк В.В. Проблеми оцінки кредитоспроможності позичальників / В.В. Галасюк // Вісник НБУ. - 2001. - №9. - С54-57.
18. Гиляровская Л. Т. Экономический анализ: учебник для вузов / Л. Т. Гиляровская. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. - 247 с.
19. Головка А.Т. Система банківського менеджменту: навч. посібник / А.Т. Головка, В.І. Грушко, М.Д. Денисенко. - К.: ІНК ОС, 2014. - 480 с.
20. Голуб О.Ю. Кредитне забезпечення як джерело фінансування суб'єктів господарювання / О.Ю. Голуб // Економіка розвитку. – 2010. – №3(55). – С.23-28.
21. Гончарук Я. М. Фінансово–кредитне забезпечення агропромислового комплексу регіону та основні напрямки підвищення його ефективності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук / Я. М. Гончарук. – Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2008. – 22 с.
22. Грищенко О.І. Фінансово–кредитне забезпечення підприємств споживчої кооперації: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук / О. І. Грищенко. – К.: ННЦ "Інституту аграрної економіки", 2005. – 18 с.

- 23.Гудзь О.Є. Фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств: Монографія / О.Є. Гудзь. - К.: ННЦ ІАЕ, 2007. - 578 с.
- 24.Державін В.В. Удосконалення методичних підходів до оцінки кредитоспроможності позичальника / В.В. Державін // Економіка АПК. – 2008. - №6. – С. 69-75.
- 25.Дзюблюк О.В. Банки і підприємства: кредитні аспекти взаємодії в умовах ринкової трансформації економіки: Монографія / О.В. Дзюблюк, О.Л. Малахова. – Тернопіль.: Вектор, 2008. - 324 с.
- 26.Дзюблюк О.В. Організація грошово-кредитних відносин суспільства в умовах ринкового реформування економіки / О.В. Дзюблюк. – К.: Поліграфкнига, 2000. – 584 с.
- 27.Дробозина Л.А. Финансы. Денежное обращение. Кредит: Учебник для вузов / Л.А. Дробозина, Л.П. Окунева, Л.Д. Андросова. - М.: ЮНИТИ, 2009. - 479 с.
- 28.Дрозд О.М. Словник-посібник економічних термінів / О.М. Дрозд, В.В. Дубчинський, А.С. Д'яков. – К.: Вид. Дім “КМ Academia”, 2007. – 264 с.
- 29.Дудник А. Д. Словник - довідник менеджера по управлінню конкурентоспроможністю / А. Д. Дудник. - К.: КНЕУ, 2009. – 210 с.
- 30.Дякова Р.С. Енциклопедія бізнесмена, економіста, менеджера / Р.С. Дякова, А.В. Бохан, В.М. Горбаль. - К.: Міжнародна економічна фундація, 2012. - 704 с.
- 31.Загородній А.Г. Фінансовий словник / А.Г. Загородній. – Львів: Центр Європи, 2009. – 397 с.
- 32.Зінченко О. А. Узагальнення теоретичних підходів до визначення сутності категорії "кредитоспроможність" / О. А. Зінченко, С. В. Святенко, В. С. Марчукова // Економіка. Управління. Інновації. - 2013. - № 1. – С.33-38.
- 33.Ковальова Т.В. Великий тлумачний словник української мови / Т.В. Ковальова. – Харків: Фоліо, 2005. - 767 с.
- 34.Колесников В.И. Банковское дело: учебник / В.И. Колесников. - М.: Финансы и статистика, 2009. – 464 с.

- 35.Корецька Н.І. Кредитоспроможність: теоретико-концептуальні основи / Н.І. Корецька, Т.С. Давидюк // Економічні науки. - 2009. - № 6(24). - С. 134-141.
- 36.Косова Т. Д. Аналіз банківської діяльності: навч. посіб. / Т. Д. Косова. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 486 с.
- 37.Котовська Р.Р. Операції комерційних банків / Р.Р. Котовська, Г.П. Табачук, Я.В. Грудзевич. - Львів: ЛБІ НБУ, 2013. - 500 с.
- 38.Кудінов А. С. Кредитне обслуговування сільськогосподарських кооперативів: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. екон. наук: спец. / А. С. Кудінов. – К.: ННЦ "Інституту аграрної економіки", 2007. – 18 с.
- 39.Кумурчук Д.И. Оценка кредитоспособности заемщика, кредитные риски в украинских банках /Д. И. Кумурчук // Культура народов Причерноморья. - 2007. - №97. - С. 65-70.
- 40.Кушнір Л.П. Кредитоспроможність сільськогосподарських підприємств: стан, проблеми і перспективи / Л.П. Кушнір // Економіка та держава. – 2006. - №5. - С. 48-49.
- 41.Лаврушин О. И. Банковское дело: учебное пособие / О. И. Лаврушин. - М.: Кнорус, 2014. - 768 с.
- 42.Лагутін В. Д. Кредитування: теорія і практика: навч. посіб. / В. Д. Лагутін. - К.: Знання, 2012. - 215 с.
- 43.Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз сільськогосподарських підприємств: навч. посібник / Л. А. Лахтіонова. - К.: КНЕУ, 2013. - 452 с.
- 44.Малахова О. Проблеми оптимізації кредитного процесу у взаємовідносинах комерційних банків з підприємствами в умовах ринкової трансформації економіки / О. Малахова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/15823/>
- 45.Назаров М.Г. Финансово-экономический словарь / М.Г. Назаров. - М.: АО “Финстатинформ”, 2010. - 224 с.
- 46.Никонова И.А. Финансирование бизнеса / И.А. Никонова. - М.: Альпина Паблишер, 2013. - 197 с.
- 47.Олійник О. О. Оцінка кредитоспроможності позичальника при

- банківському кредитуванні / О. О. Олійник // Економіка. Фінанси. Право. - 2007. - №8. - С. 10-23.
- 48.Павлюк К. В. Методика оцінки кредитоспроможності підприємства / К. В. Павлюк, А. В. Ткачук // Наука й економіка. - 2013. - Вип. 2. - С. 58-61.
- 49.Партин Т.О. Фінанси підприємств: [навч. посіб.] / Т.О. Партин, А.Г. Загородній; 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2011. – 379 с.
- 50.Петрук О.М. Банківські операції: навч. посібн. / О.М. Петрук, С.З. Мошенський, О.С. Новак. - Житомир: ЖДТУ, 2011. - 568 с.
- 51.Пірог В.В. Кредитні бюро як інститут мінімізації кредитних ризиків банку / В.В. Пірог // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. - №6 (4). – С. 201-204.
- 52.Поездник А. И. Анализ и внутрибанковский контроль кредитоспособности заемщика: автореферат диссертации на соискание ученой степени канд. экон. наук: 08.00.12 / А. И. Поездник. - М., 1999. - 223 с.
- 53.Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент у банку: підручник / Л. О. Примостка. - К.: КНЕУ, 2011. - 468 с.
- 54.Сахарова М.О. К вопросу о кредитоспособности предприятий / М.О. Сахарова // Деньги и кредит. - 2009. - № 3. - С. 19-26.
- 55.Святенко С.В. Удосконалення та доповнення терміна «кредитоспроможність підприємства» / С.В. Святенко, А.І. Поліщук. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/10_NPE_2011/Economics/14_83222.doc.htm
- 56.Соколов Я.В. Основы теории бухгалтерского учета / Я.В. Соколов. - М.: Финансы и статистика, 2010. - 496 с.
- 57.Стельмах В.С. Енциклопедія банківської справи України: Довідкове видання / В. С. Стельмах. – К.: Ін Юре, 2011. – 680 с.
- 58.Тарасюк І.Ю. Оцінка кредитоспроможності позичальника / І.Ю. Тарасюк // Регіональні перспективи. - 2003. - №2-3. - С.18-23.
- 59.Федоренко В. Г. Страховий та інвестиційний менеджмент: підручник / В. Г. Федоренко, В. Б. Захожай. - К.: МАУП, 2012. - 344 с.

- 60.Хелферт Э. Техника финансового анализа: Аудит. / Пер. с англ. под ред. Л. П. Белых. - М.: ЮНИТИ, 2010. – 382 с.
- 61.Хрестинин В. В. Финансовое состояние как фактор кредитоспособности предприятия / В. В Хрестинин // Вестник Московского университета. 2006. - №6. - С.48-53.
- 62.Череп А.В. Удосконалення моделі стійкої платоспроможності підприємств / А.В. Череп, С.В. Северина // Вісник економічної науки України. –2015. – № 2. – С. 170–174.
- 63.Шелудько В.М. Фінансовий ринок: навч. посібник / В.М. Шелудько. – К.:Знання-Прес, 2012. – 535 с.
- 64.Ширинская Е.Б. Операции коммерческих банков: российский и зарубежный опыт / Е.Б. Ширинская. – М.: Финансы и статистика, 2008. – 389 с.